

ROKIŠKIO KRAŠTAS IR LENKIJA

Maršrutas „Rokiškis-Kavoliškis-Gačionys“

KRAJ ROKISZKI I POLSKA

Trasa „Rokiszki-Kawoliszki-Gaczionis“

РОКИШКСКИЙ КРАЙ И ПОЛЬША

Маршрут „Рокишкис – Каволишкис – Гачионис“

ROKIŠKIO KRAŠTAS IR LENKIJA

Maršrutas „Rokiškis-Kavoliškis-Gačionys“

KRAJ ROKISZKI I POLSKA

Trasa „Rokiszki-Kawoliszki-Gaczonis“

РОКИШКСКИЙ КРАЙ И ПОЛЬША

Маршрут „Рокишкис – Каволишкис – Гачионис“

*Kuo Rokiškio kraštas susijęs su Lenkija ir su Lenkijos Respublikos Prezidentu?
Toks, iš pirmo žvilgsnio paprastas klausimas, gali nustebinti ne tik lenką, bet ir lietuvi.
O ryšys tas - įdomus, ypač turistui...*

*Co łączy Kraj Rokiski z Prezydentem Rzeczypospolitej Polskiej?
Takie, na pierwszy rzut oka, proste pytanie, może zdziwić nie tylko Polaka, lecz i Litwina.
A związek taki – interesujący, szczególnie dla turysty...*

*Какая связь Рокишского края с Польшей и Президентом Польши?
Этот, с первого взгляда простой вопрос, может удивить не только поляка, но и литовца.
А связь эта – интересная, особенно туристу ...*

2011m., Rokiškis

Rokiškis Manor

awarded by the European Committee
in 2011 European Destination of Excellence
for the Representation of a Historical Shrine

LITHUANIA

Buvęs grafių Pšezdzieckių Rokiškio dvaras – patraukliausia Lietuvos ir Europos turizmo vietovė 2011 metais.

Były pałac hrabiów Przeździeckich w Rokiskach – najbardziej przyciągające miejsce turystyki na Litwie w 2011 roku

Бывшее поместье графов Пшездзецких в Рокишкисе – самая привлекательная местность туризма Литвы и Европы в 2011 году

MINIATŪRINĖ LIETUVA

Vienas gražiausių Lietuvos kampelių - Rokiškio kraštas, esantis pačiuose šalies šiaurės rytuose ir turintis ilgą sieną su Latvija. Rajono kontūrai žemėlapyje, Apvalasai ežeras ir sala Dviragio ežere tarsi atkartoja Lietuvos kontūrus, o didžiausia krašto upė Nemunėlis - mažybinis analogas didžiausiai šalies upei - Nemunuui. Į miškus, užimančius apie 46 tūkstančius hektarų plotą, atvyksta daug medžiotojų iš užsienio, o vasarą čia plūsta grybų ir uogų mėgėjai. Žvejus ir mėgstamčius poilsiauti prie vandens patraukia 99 ezerai, 42 upės, daugybė tvenkiniai bei gerai irengtos poilsia-vietės ir kaimo turizmo sodybos. Turistus vilioja gausūs istorijos ir

LITWA W MINIATURZE

Jeden z najpiękniejszych zakątków Litwy - Kraj Rokiski, położony na samym północnym wschodzie kraju i posiadający długą granicę z Łotwą. Kontury rejonu na mapie, jezioro Apvalasai i wyspa na jeziorze Dviragis niby odzwierciedlają kontury Litwy, a największa rzeka kraju Niemenek to zdrobniły analog największej rzeki - Niemen. Do lasów, zajmujących powierzchnię około 46 tysięcy hektarów, przybywa mnóstwo myśliwych zza granicy, a latem tu nadciągają miłośnicy grzybów i jagód. Rybaków i miłośników wypoczynku nad wodą przyciąga 99 jezior, 42 rzeki, mnóstwo stawów oraz dobrze urządzone miejsca wypoczynkowe i siedziby turystyki

МИНИАТЮРНАЯ ЛИТВА

В Северо Востоке Литвы – один из красивейших уголков страны Рокишкский край. Контуры района, озеро Апваласай и остров на озере Двирагис повторяют контуры Литвы, а самая большая река края Нямунелис – маленький аналог самой большой реки Республики Нямунас. Леса, занимающие около 46 тысяч гектаров, привлекают многочисленных иностранных охотников, а летом здесь много ягод и грибов. Для рыбаков и любителей активного отдыха – 99 озер, 42 реки, множество водоемов, усадьбы сельского туризма и т.д. Туристов привлекают памятники истории и культуры, среди которых – имеющие не только

1905 m. perstatyti Rokiškio dvaro rūmai.
W 1905 roku, przebudowany dwór Rokiszach.
Дворец Рокишского поместья, перестроенный в 1905 г.

kultūros paminklai, kurių tarpe ne tik vietinės, bet ir valstybinės bei pasaulinės reikšmės paminklai. Jų tarpe - vaizdingi piliakalniai, didingos bažnyčios, gražūs dvarai. Rajone veikia virš dvidešimties savivaldybių, privatių ir žinybinių muziejų.

BUVĘS GRAFŲ PŠEZDZIECKIŲ ROKIŠKIO DVARAS – PATRAUKLIAUSIA LIETUVOS TURIZMO VIETOVĖ 2011 METAIS

Pirmieji Rokiškio dvaro valdytojai buvo kunigaikščiai Krošinskiai, kurie savo reprezentacinius rūmus čia pasistatė Laukupio upelio kairėje pusėje ne anksčiau kaip XVI a. pabaigoje ir ne vėliau kaip XVII a. trečiame dešimtmetyje. 1715 m. Rokiškis tapo grafų Tyzenhauzų nuosavybė. Lietuvos

wiejskiej. Turystów wabi mnóstwo zabytków historycznych i kultury, wśród których są nie tylko zabytki o znaczeniu lokalnym, lecz i państwowym oraz światowym. Wśród nich – malownicze góry zamkowe, majestatyczne kościoły, piękne dwory. W rejonie jest czynnych ponad dwadzieścia samorządowych, prywatnych i resortowych muzeów.

BYŁY PAŁAC HRABIÓW PRZEŽDZIECKICH W ROKISZKACH – NAJBARDZIEJ PRZYCIĄGAJĄCE MIESJCE TURYSTYKINALITWIE W 2011 ROKU

Pierwszymi właścicielami dworu w Rokiszach byli książęta Kroszyńscy, którzy swój plac reprezentacyjny tu

местную, но и государственную и даже мировую значимость. Живописные городища, величественные костелы, красивые поместья... В районе – более двадцати действующих приватных, ведомственных музеев.

БЫВШЕЕ ПОМЕСТЬЕ ГРАФОВ ПШЕЗДЗЕЦКИХ – САМАЯ ПРИВЛЕКАТЕЛЬНАЯ МЕСТНОСТЬ ТУРИЗМА ЛИТВЫ В 2011 ГОДУ

Первыми хозяевами Рокишского поместья стали князь Крошинские, свою усадьбу построившие не раньше как в конце XVI века и не позже как в третьем десятилетии XVII века. В 1715 году Рокишкис перешел в руки графов

Rokiškio dvaro rūmai - Rokiškio krašto muziejus. 2011 m.

Pałac dworu Rokiszki - muzeum Kraju Rokińskiego. 2011 r.

Усадьба Рокишского поместья - музей Рокишского края. 2011 г.

gvardijos šefo Ignoto Tyzenhauzo senojo dvarvietė netenkino. Tyzenhauzų puikaus klasicistinio dvaro ansamblio statyba prasidėjo naujoje vietoje, šiek tiek toliau nuo egzistavusio miestelio, ir vyko nuo XVIIIa. aštuntojo dešimtmecio iki 1801 metų. 1797 m. Rokiškyje buvo pasodintas parkas, užveistas sodas, suprojektuotas naujas klasicinis miesto centras.

Grafa Tyzenhauzai garsėjo savo ekonominiais, moksliniais, meniniiais gabumais, filantropine veikla, sukauptomis ypač vertingomis kolekcijomis. 1880 m. mirė paskutinysis šios giminės vyras, viengungis, grafas Reinoldas, ir Rokiškio dvaro tvarkymo reikalus perėmė jo sesuo Marija (1827-1890), ištakėjusi už grafo Aleksandro Pšezdzieckio (1814-1871).

zbudowali na lewym brzegu rzeczki Laukupe nie wcześniej niż w końcu XVI w. i nie później niż w trzecim dziesięcioleciu XVII w. W 1715 r. Rokiszki zostały własnością hrabiów Tyzenhauzów. Szefowi gwardii Litwy Ignacemu Tyzenhauzowi stary dwór nie odpowiadał. Budowę wspaniałego klasycznego zespołu Tyzenhauzów rozpoczęto w nowym miejscu, nieco dalej od istniejącego miasteczka, i trwała ona od ósmego dziesięciolecia XVIII w. do 1801 roku. W 1797 r. w Rokiszach posadzono park, ogród, zaprojektowano nowe klasycystyczne centrum miasta.

Hrabiowie Tyzenhauzowie słyneli swoimi ekonomicznymi, naukowymi, artystycznymi zdolnościami, działalnością filantropiczną,

Тизенгаузов. Игнатас Тизенгауз в 1801 году построил новую прекрасную резиденцию (в стиле классицизма), засадил парк и сад, спроектировал новую площадь.

Графы Тизенгаузы славились своими экономическими, научными и художественными способностями, благотворительной деятельностью, очень ценностными коллекциями.

Последний мужчина рода Тизенгаузов, холостяк граф Рейнольд, умер в 1880 году и его дела переняла сестра Мария (1827-1890), вышедшая замуж за графа Александра Пшездзецкиса (1814-1871).

Семья Пшездзецких, известная со времен Йогайлы, играла важную роль в жизни Великого Литовского Княжества. Муж Марии Александр,

Grafaicių Antonas ir Marija Pšezdzieckiai dvaro sode. XX a. pradžia.
Antonio i Maria rezydencji w ogrodzie Pšezdzieckiai. Początek XX wieku.
Дети графов Антон и Мария Пшездзецкие в саду поместья. Начало XX века.

Pšezdzieckiai buvo sena lenkų kilmės giminė, minima dar Jogailos laikais, vaidinusi svarbų vaidmenį Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės gyvenime. Aleksandras, vedęs Mariją Tyzenhauzaitę, buvo vienas žymiausių to meto Lenkijos visuomenės veikėjų ir mokslininkų, eilės Europos mokslinių draugijų nariu. Jo plunksnai priklauso solidūs istoriniai leidiniai: keturių tomų darbas „Lenkijos Jogailaičiai šešioliktame amžiuje“, studija „Asmeninis Jadvygos ir Jogailos gyvenimas“, knyga „Vetera Monumenta Poloniae et Lithuaniae“ ir kt. Būtent jis sutvarkė ir išleido Dlugosho kūrybinį palikimą.

Vyriausias Aleksandro ir Marijos sūnus Konstantinas Pšezdzieckis (1846-1897) domėjosi archeologija, tvarkė ir leido tėvo rankraštinių

nagromadzonymi wyjątkowymi kolekcjami. W 1880 r. zmarł ostatni mężczyzna tego rodu, kawaler, hrabia Renold, i sprawy dotyczące zarządzania dworu w Rokiszach przejęła jego siostra Maria (1827-1890), która wyszła za mąż za hrabiego Aleksandra Przeździeckiego (1814-1871).

Przeździeccy byli starym rodem polskiego pochodzenia, wspominanym jeszcze w czasach Jagiełły, odgrywającym ważną rolę w życiu Wielkiego Księstwa Litewskiego. Po tym jak Aleksander ożenił się z Marią Tyzenhauzówną, był on jednym z naj słynniejszych działaczy i naukowców ówczesnego społeczeństwa Polski, członkiem szeregu stowarzyszeń naukowych Europy. Do jego pióra należą solidne wydania historyczne:

был одним из выдающихся деятелей общественности Польши, известным ученым, членом многих научных организаций Европы. Его перу принадлежат солидные исторические издания. Он привел в порядок и издал творческое наследие Длугоша.

Старший сын Александра и Марии Константин Пшездзецкий (1846-1897) интересовался археологией, издавал рукописи отца. С женой княжной Елжбетой Пляттарите имел 7 детей, самым известным из которых стал Рейнольд Пшездзецкий, написавший двухтомник истории дипломатии Польши, ставший членом Французской Академии, кавалером ордена Мальты.

Четвертым из детей Константина был Ионас Александр (1877-

Grafas Jonas Pšezdzieckis
Hrabia Jan Przeździecki
Граф Ионас Пшездзецкий

palikimą. Su kunigaikštite Elžbieta Pliateryte susilaukė net 7 vaikų, iš kurių labiausiai išgarsėjo Reinoldas Pšiezdieckis, ypač nusipelnęs Lenkijos diplomatiųjai, parašęs Lenkijos diplomatijos istorijos dvitomį ir tapęs Maltos ordino kavalieriumi, Prancūzijos Akademijos nariu.

Reinoldas buvo net kelių Rokiškio krašto dvarų savininku.

Ketvirtasis iš septynių Konstantino vaikų, sūnus Jonas Aleksandras (1877-1944), pagal dėdės Reinoldo Tyzenhauzo testamentą paveldėjo Rokiškio dvarą ir tapo paskutiniuoju jo savininku. 1903 m. jis vedė Hermancią Sapiegaitę ir atvyko gyventi į Rokiškį. Pasikvietęs architektus iš Varšuvos K.Jankovskį ir P.Lilpopą, grafas perstatė

czterotomowe dzieło „Jagiellonki polskie w szesnastym wieku“, studium „Życie prywatne Jadwigi i Jagiełły“, książka „Vetera Monumenta Poloniae et Lithuaniae“ i inne. Właśnie on uporządkował i wydał twórcze dziedzictwo Długosza.

Najstarszy syn Aleksandra i Marii, Konstanty Przeździecki (1846-1897) interesował się archeologią, porządkował i wydawał dziedzictwo rękopisów ojca. Z księżniczką Elžbietą Plater doczekał się aż 7 dzieci, z których najbardziej zasłynął Renold Przeździecki, szczególnie zasłużony dla dyplomacji polskiej, który napisał dwutomowe dzieło o historii dyplomacji Polski i został kawalerem zakonu Maltańskiego, członkiem Akademii Francuskiej. Renold był

1944), uнаследовавший Рокишкское поместье и ставший последним его хозяином. В 1903 г. он женился на Германции Сапегайте и приехал жить в Рокишкис. Пригласив варшавских архитекторов П.Лильпопа и К.Янковского, граф перестроил центральное здание усадьбы в стиле польского барокко. Ионас Александр не только хранил реликвии и традиции працедоров, но и собирали образцы литовского народного искусства.

Последние хозяева поместья имели 5 детей (один из них похоронен в катакомбах Рокишкского костела). Хотя в 1940 г., в начале советской оккупации, они убежали из Рокишкиса, многих судьбы были трагические. Отец погиб во время

Grafų valgomojos interjeras. 2011 m.
Jadalnia hrabiego. 2011 r.
Интерьер графской столовой. 2011 г.

pagrindinių klasicistinių dvaro pastatų, paversdamas jį įmantriai barokizuotu rūmu.

Jonas Aleksandras ne tik saugojo savo protėvių relikvijas ir tradicijas, bet ir rinko lietuvių liaudies meno kūrinius.

Paskutinieji dvaro savininkai turėjo 5 vaikus, kurių vienas mirė teturėdamas šešiolika metų ir buvo palaidotas Rokiškio Šv. Mato bažnyčios požemiu kriptoje. 1940 m., prasidėjus sovietinei okupacijai, grafų šeima spėjo pabėgti iš Rokiškio, tačiau daugelio jų likimas buvo tragiskas. Tėvas žuvo per sukilią Varšuvos, motina mirė ir buvo palaidota Zakopanėje, sūnus Aleksandras susirgo džiova ir 1944 m. užgeso Vilniuje, sūnus Antanas mirė tremtyje. Dukros palikuonių nepaliko.

Atkūrus Lietuvos Nepriklausomybę,

właścicielem aż kilku dworów w kraju Rokiskim.

Czwarty z siedmiu dzieci Konstantego, syn Jan Aleksander (1877-1944), zgodnie z testamentem wuja Renolda Tyzenhauza, odziedziczył dwór w Rokiszach i został ostatnim jego właścicielem. W 1903 r. ożenił się on z Hermancją Sapiehówną i przybył mieszkać do Rokiszek. Hrabia zaprosił architektów z Warszawy K. Jankowskiego i P. Lilpopa i przebudował podstawowy klasycystyczny budynek dworu, zamieniając go frymuśnie w pałac zbarokizowany.

Jan Aleksander nie tylko chronił relikwie i tradycje swoich praojców, lecz i zbierał litewskie ludowe dzieła sztuki.

Ostatni właściciele pałacu mieli 5

Варшавского восстания, мать умерла и была похоронена в Закопани, сын Александр умер в 1944 г. в Вильнюсе, сын Антон умер в Сибири. Дочери наследников не оставили.

После восстановления Независимости Литвы, выяснилось, что из большой семьи графа остались только две внучки, дочери сына Александра: Мария Шмит (род. 1938 г.) и Анна Жегозевска (род. в 1940 г.), проживающие в Польше.

Сейчас в усадьбе Рокишского поместья – музей Рокишского края. Районное самоуправление уделяет большое внимание его реставрации и приспособлению для туризма.

В 2011 году Рокишское поместье было признано самой привлекательной туристической

*Grafo darbo kambarys. 2011 m.
Biur hrabia. 2011 r.
Рабочая комната графа. 2011 г.*

buvo išsiaiškinta, kad iš didelės grafo šeimos teliko dvi anūkės, sūnaus Aleksandro dukros: Marija Schmidt (gim. 1938 m.) ir Ana Grzegoziewska (gim. 1940 m.), gyvenančios Lenkijoje.

Šiuo metu Rokiškio dvaro rūmuose įsikūrės Rokiškio krašto muziejus, kurio tvarkymui ir pritaikymui turizmui didelį dėmesį skiria Rokiškio rajono savivaldybė.

2011 metais Rokiškio dvaro sodyba buvo pripažinta patraukliausia Lietuvos turizmo vietove.

Gausūs turistai Rokiškyje turi galimybę susipažinti ne tik su puikiai tvarkomais dvaro pastatais, kasmet vis labiau gražėjančiu parku, bet ir su išskirtinėmis ekspozicijomis: dvaro kultūros ir buities, unikalių Liongino Šepkos medžio drožinių, prakartelių

dzieci, z których jedno zmarło mając szesnaście lat i zostało pochowane w krypcie podziemi kościoła św. Mateusza w Rokiszach. W 1940 r., po rozpoczęciu się okupacji sowieckiej, rodzina hrabiów zdążyła uciec z Rokiszek, jednak ich los był tragiczny. Ojciec zginął w czasie Powstania Warszawskiego, matka zmarła i została pochowana w Zakopanem, syn Aleksander zachorował na gruźlicę i w 1944 r. jego życie zgasło w Wilnie, syn Antoni zmarł na wygnaniu. Córki nie pozostawiły potomków.

Po odzyskaniu niepodległości przez Litwę wyjaśniło się, że z dużej rodziny hrabiów zostały tylko dwie wnuczki, córki syna Aleksandra: Maria Schmidt (ur. w 1938 r.) i Anna Grzegorzewska (ur. w 1940 r.), mieszkające w Polsce.

местностью Литвы.

Многочисленные туристы в Рокишкисе могут не только познакомиться с красивой усадьбой, но и побывать в интереснейших экспозициях: дворянской культуры и быта, уникальных деревянных скульптур Ленгинаса Шепки, побывать в музее сцен рождения Христоса (Бетлеев) и т.д. Здесь много выставочных залов, много концертов классической музыки, других мероприятий.

*Nepriklausomybės aikštė. 2011 m.
Plac Niezależności. 2011 r.
Площадь Независимости. 2011 г.*

(Betlejū), senųjų medžio skulptūrų, lietuviškų metalinių kryžių ir t.t.

Muziejuje daug parodinių salių, dažni klasikinės muzikos koncertai ir kiti reprezentaciniai renginiai.

ROKIŠKIO ŠV.APAŠTALO EVANGELISTO MATO BAŽNYČIA

Būtų nedovanotina išvykti iš Rokiškio neapžiūrėjus gražiausio Lietuvos neogotikinio ansamblio - Rokiškio Šv.Mato bažnyčios, esančios nuostabioje Nepriklausomybės aikštėje.

Bažnyčios statyba vyko 1866-1885 metais. Pirmasis architektūrinis projektas buvo parengtas Frydricho Gustavo fon Šachto, o vėliau tobulinamas austrių architekto Georgo Vernerio. Pasakojama, kad šventovės

Obecnie w pałacu dworu w Rokiszach założono muzeum Kraju Rokiskiego, którego zarządzaniu i dostosowaniu do turystyki dużej uwagi udziela samorząd Rejonu Rokiskiego.

W 2011 roku siedziba Pałacu Rokiskiego została uznana za najbardziej przyciągające mięscem turystyki Litwy.

Mnóstwo turystów w Rokiszach ma możliwość zapoznania się nie tylko z wspaniałe urządzeniami budynkami dworu, co roku coraz bardziej piękniejszym parkiem, lecz i z wyjątkowymi ekspozycjami: kultury i bytu dworu, unikalnymi rzeźbami z drewna Lionginasą Šepka, szopkami (Betlejem), starymi rzeźbami drewnianymi, litewskimi krzyżami metalowymi itd. W muzeum jest mnóstwo sal

КОСТЕЛ СВ. МАТАСА В РОКИШКИСЕ

Было бы непростительно уехать из г. Рокишкиса не осмотрев самого красивого неоготического ансамбля Литвы – Рокишкского костела им. Св. Матаса.

Строился костел в 1866-1885 годах. Первые архитектурное решения предложил Фридрих Густав фон Шахт, а закончил стройку австрийский архитектор Георг Вернер. Есть мнение, что стройка костела стоила более миллиона царских золотых рублей. Фундатор костела граф Рейнольд Тизенгауз умер в 1880 г., по этому стройку закончила его сестра Мария Тизенгаузен-Пшездзецка.

Рокишкский католический костел удивляет работами извест-

*Rokiškio šv.Mato bažnyčia. 2011 m.
Kościół św.Mateusza w Rokiszach. 2011 r.
Рокишкский костел Св. Матеуса. 2011 г.*

statyba kainavusi daugiau kaip milijoną carinių aukso rublių. Bažnyčios fundatorius buvo grafas Reinoldas Tyzenhauzas, tačiau 1880 metais jam mirus, darbus tęsė ir užbaigė jo sesuo Marija Tyzenhauzaitė - Pšezdziecka.

Rokiškio katalikų bažnyčia stebina žymiu Europos meistrų darbais: prancūzų skulptoriaus P.Puosieliene-Rusand sukurtu bronziniu pauksuotu centriniu altoriumi, austrių skulptoriaus Oto Kionigo bronzinėmis Tyzenhauzų skulptūromis, belgų skulptoriaus Gerardo Bonaro darbais, latvių kalvio Juzefo Stoldlerio tvorelėmis ir vartais, garsiųjų belgų brolių Gojerių dirbtuvėse sukurtais unikaliais medžio darbais, austrių vitražais, visame pasaulyje garsėjusios vokiečių Valkerių firmos vargonais ir kitais meno

wystawowych, często odbywają się koncerty muzyki klasycznej i inne imprezy reprezentacyjne.

KOŚCIOŁ ŚW. APOSTOLA EWANGELISTY MATEUSZA W ROKISZKACH

Byłoby niewybaczalnym wyjechać z Rokiszek i nie obejrzeć najpiękniejszego neogotyckiego zespołu – kościoła św. Mateusza w Rokiszach, położonego na wspaniałym Placu Niezależności.

Budowa kościoła odbywała się w latach 1866-1885. Pierwszy projekt architektoniczny przygotował Friedrich Gustaw von Szacht, a później doskonalił architekta austriacki Georgo Verner.

Opowiadano, że budowa świątyni

нейших мастеров Европы. Здесь можно увидеть бронзовый позолоченный алтарь французского скульптора Пусеж-Русанда, бронзовые скульптуры Тизенгаузов австрийского скульптора Ото Кенига, работы бельгийского скульптора Герарда Бонаро, металлические калитки и ворота латвийского кузнеца Иозефа Столдлера, уникальные деревянные «чудеса» известнейших бельгийских братьев Гоеров, орган всемирно известной германской фирмы Валькеров и другие произведения искусства. Есть работы из бронзы, созданные варшавскими мастерами...

Туристы могут побывать и в катакомбах, где покоятся представители всех трех родственных

Grafų Komorovskiu herbas
Herb hrabiów Komárovskich
Герб графов Коморовских

Grafas Julius Komarovskis
Hrabia Juliusz Komorowski
Граф Юлис Коморовский

kūriniais. Yra darbų iš bronzos, kuriuos sukūrė ir Lenkijos meistrai. Turistams atveriami ir bažnyčios požemai, kuriuose ilsisi visų trijų Rokiškio dvarą valdžiusių gimininingų dinastijų (kunigaikščių Krošinskių, grafų Tyzenhauzų ir grafų Pšezdzieckų) atstovai.

LENKIJOS PREZIDENTO TĖVONIJA

Rokiškio rajonas Lietuvai, Europai, pasauliui yra išugdės daug žymiu žmonių, jų tarpe ir garsių visuomenės veikėjų, politikų. Šioje žemėje gimė net trys XX amžiaus pirmos pusės Lietuvos Respublikos premjerai (Antanas Tumėnas, Vladas Mironas, Juozas Tūbelis), atkurtose nepriklausomos Lietuvos pirmasis Prezidentas ir

kosztowała ponad milion złotych rubli carskich. Fundatorem kościoła był hrabia Renold Tyzenhauz, jednak po jego śmierci w 1880 r., prace kontynuowała i zakończyła jego siostra Maria Tyzenhauzówna – Przeździecka.

Katolicki kościół w Rokiszках zadziwia pracami znanych mistrzów europejskich: stworzonym przez francuskiego artystę P. Puosielgne-Rusanda pozłacanym ołtarzem głównym, rzeźbami Tyzenhauzów z brązy austriackiego artysty Oto Kionigo, pracami belgijskiego artysty Gerardo Bonaro, płotkami i bramami kowala łotewskiego Józefa Stoldlera, unikalnymi pracami z drewna, stworzonymi przez braci Belgów Gojerów, Austriackimi witrażami, organami słynnej na całym świecie niemieckiej

династий Рокишского поместья (князей Крошинских, графов Тизенгаузов и графов Пшездзецких).

ВОТЧИНА ПРЕЗИДЕНТА ПОЛЬШИ

Рокишский район Литве, Европе, миру вырастил много известных людей, среди которых – известные государственные и общественные деятели. Здесь родились даже три премьер-министры Литвы первой половины XX века (Антанас Туменас, Владас Миронас, Йуозас Тубялис), Президент и многолетний премьер Алгирдас Миколас Бразаускас.

Но причем тут вотчина Президента Польши – спросите вы. Бронислав Коморовский о своей

Kavoliškio dvaras 1939 m.
Dwór w Kavoliszkach. 1939 r.
Каволишкское поместье. 1939 г.

ilgametis premjeras Algirdas Mykolas Brazauskas.

Kuo čia déta Lenkijos Prezidento tévonija - paklausite jūs. Ogi štai kuo! Bronislavas Komorovskis apie savo tévoniją rašo taip: „ - Mano šeima iš tévo pusės kilusi iš Lietuvos ir Latvijos paribio, iš Aukštaitijos, iš Rokiškio apylinkių Kavoliškio dvaro, kur Komorovskių giminė gyveno kelis šimtus metų. Pirmą kartą Kavoliškyje aš lankiausi berods 1989 metų pavasarį, dar komunos laikais...vaikščiojau kaip sumuštas šuo, apžiūrinėjau dvarą; ten buvo medžiai, liepų alėja, buvo saldainių fabriko pastatas, kažkokios kalvės, tvarto liekanos, tvenkinys. Mano akyse buldozeris lygino kalvele, ant kurios kadaisė stovėjo mano senelių dvaras, nugriautas 1982 metais... Jau

firmy Walkerów i innymi dziełami sztuki. Są prace z brązy, które stworzyli mistrzowie z Polski. Dla turystów są otwarte też podziemia kościoła, w których spoczywają przedstawiciele wszystkich rodów dynastii rządzących dworem w Rokiszach (książąt Kroszyńskich, hrabiów Tyzenhauzów i hrabiów Przeździeckich).

PATRYMONIUM PREZYDENTA POLSKI

Rejon Rokiski wychował dla Litwy, Europy i świata wielu słynnych ludzi, wśród nich i znanych działaczy społecznych, polityków. Na tej ziemi urodziło się aż trzech premierów Republiki Litewskiej pierwszej połowy XX wieku (Antanas Tumėnas, Vladas Mironas, Juozas Tūbelis), pierwszy

вотчине пишет так: „Моя семья со стороны отца родом из Каволишского поместья недалеко от Рокишикаса, где родня Коморовских проживала несколько сотен лет.

Первый раз в Каволишкисе я был кажется весной 1989 года, во времена коммуны... ходил как побитая собака, осматривал поместье; там были деревья, липовая аллея, было здание фабрика конфет, какие-то кузницы, остатки хлева, пруд. На моих глазах бульдозер заравнивал холм, на котором когда-то стоял дворец, развалиенный в 1982 году... Уже будучи созревшим мужчиной почувствовал, что эта земля – земля моих прадедов, которую я люблю, о которой думаю с самыми большими эмоциями...

Šiuo metu Kavoliškyje išlikusi grafių saldainių fabriko virtuvė.

W Kawoliszkach została kuchnia fabryki cukierniczej hrabiów.

Сохранившаяся в Каволишкисе бывшая кухня графской конфетной фабрики.

būdamas subrendęs vyras pajutau, kad toji žemė yra mano protėvių žemė, kurią aš myliu, apie kurią galvoju su didžiausiom emocijom...

Netgi eglutę Lenkijoje puošdavom kaip Kavoliškyje, o kalėdaičius ir kūčiukus (apie kuriuos Lenkijoje mažai kas girdėjo), pagal Kavoliškio papročius dalindavo ne šeimos galvos, o žmonos arba motinos.“

Kavoliškis - gyvenvietė, esanti 2 km į vakarus nuo Rokiškio miesto. Net šešios Komorovskij kartos valdė Kavoliškio dvarą nuo XVII amžiaus. Bronislavo Komorovskio tėvas Zygmuntas Leonas Kavoliškyje gimė 1925 m. Juliaus Komorovskio ir Magdalenos Marijos Gurskos šeimoje ir augo bei mokėsi ten beveik iki sovietų okupacijos. Grafaitis gerai mokojo

prezydent niepodległej Litwy i długoletni premier Algirdas Mykolas Brazauskas.

Co ma z tym wspólnego patrymonium Prezydenta Polski – zapytacie Państwo. A właśnie to! Bronisław Komorowski o swoim patrymonium pisze tak: „-Moja rodzina ze strony ojca pochodzi z pogranicza Litwy i Łotwy, z Auksztoty, z okolic Kowaliszek, dworu w Rokiszach, gdzie ród Komorowskich zamieszkiwał kilkaset lat. Po raz pierwszy odwiedziłem Kawoliszki ponoć wiosną w 1989 roku, jeszcze za czasów komuny... spacerowałem jak zbitny pies, oglądałem pałac, były tam drzewa, aleja lipowa, był budynek fabryki cukierniczej, jakieś kuźnie, pozostałości płotu, staw. Na moich oczach spycharka równała pagórek, na

В Польше даже ёлку украшали как в Каволишкисе...“

Каволишкис – посёлок, который в расстоянии 2 км на запад от Рокишкиса. Шесть поколений Коморовских имели Каволишкское поместье с XVII века. Отец Бронислава Коморовского, Зигмунт Ляонас родился в семье Юлиса Коморовского и Магдалены Марии Гурской в 1925 году. Родился и учился в Каволишкисе почти до советской оккупации, хорошо знал литовский язык. Позже Зигмунд Ляонас стал профессором Варшавского университета, был социологом, антропологом, африканистом, дипломатом.

Титул графам Коморовским был утверждён в Австрии в 1894 г., так что и Президент – граф.

*Senoji liepu alėja.
Stara aleja lipowa.
Старая липовая аллея.*

lietuvių kalbą. Vėliau Zygmuntas Leonas tapo Varšuvos universiteto profesoriumi, buvo sociologu, antropologu, afrikanistu, diplomatu.

Grafų titulas Komorovskiams buvo patvirtintas Austrijoje 1894 m., taigi Prezidentas jį irgi turi.

Grafų Komorovskijų dvaro centrinis pastatas buvo medinis, statytas apie 1700 metus ir viduje turėjo 27 patalpas. Rūmuose buvo turtinga biblioteka (apie 5000 leidinių, tame skaičiuje senų), nemažai paveikslų (lenkų dailininkų H. Vaisenhofo, A. Riomerio, V. Sledzinskio ir kitų menininkų darbai), puikių baldų.

Prie dvaro rūmų vieno hektaro plote šliejosi parkas ir sodas, palivarko statiniai.

Šiuo metu Kavoliškyje išlikę grafų saldainių ir konditerijos fabriko virtuvė

którym kiedyś stał dwór moich dziadków, zburzony w 1982 roku... Już będąc dojrzałym mężczyzną poczułem, że ta ziemia jest ziemią moich praojców, którą Kocham, o której myśle z największymi emocjami...

Nawet choinkę w Polsce upiększałem jak w Kawoliszkach, a opłatki i śliżyki (o których w Polsce mało kto słyszał), zgodnie z tradycjami Kawoliskimi dzielił nie głowa rodziny, a żony lub matki.

Kawoliszki – osiedle, położone 2 km na zachód od Rokiszek. Aż sześć pokoleń Komorowskich zarządzało dworem w Kawoliszkach od XVII wieku. Ojciec Bronisława Komorowkiego, Zygmunt Leon urodził się w Kawoliszkach w 1925 r. Rósł też oraz wychowywał się i uczył się w rodzinie

Центральное здание поместья графов Коморовских было деревянное, построенное примерно в 1700 году и имело 27 внутренних помещений. Во дворце была богатая библиотека (около 5000 изданий, в том числе старых), много картин (работы разных художников, в том числе поляков Т. Вайсенгофа, А. Риомера, В. Следзинского), прекрасная мебель.

К дворцу прилегал парк и сад, занимающие один гектар, другие здания.

В настоящее время в Каволишкисе ещё можно увидеть бывшую графскую конфетную и кондитерскую фабрику, ещё одно здание, старую лииковую аллею, пруд. На красивом холме, под старыми

*Medinio koplytstulpio atidengimas prie
Z.L. Komorovskio kapo. 1994 m.*

*Slup kapliczny Z.L. Komorowskiego
wybudowano w 1994 r.*

*Открытие памятника на могиле
З.Л.Коморовского. 1994 г.*

ir dar vienas pastatas, sena liepų alėja, tvenkinys. Gražiame kalnelyje, po senomis pušimis, ilsisi Prezidento prosenelis, kuriam B.Komorovskio užsakymu 1994 m. buvo pastatytas medinis koplytstulpis su užrašu „Zigmunt Komorowski z Kowaliszek (1865-1920)“.

Idomu, kad Kavoliškio gyventojai garsėja respublikoje savo kalėdiniu pasipuošimu, o prisimindami grafų saldainių ir konditerijos fabriką, planuoja gaminti panašią produkciją.

FUNKCIINUOJANTIS LENKŲ ROZENŲ DVARAS GAČIONYSE

2007 m. Bronislavas Komorovskis, pasakodamas apie savo tėvoniją, paminėjo, kad Lietuvoje vienintelį

Juliusza Komorowskiego i Magdaleny Marii Górskiej prawie do czasów okupacji sowieckiej. Hrabia dobrze znał język litewski. Później Zygmunt Leon został profesorem Uniwersytetu Warszawskiego, był socjologiem, antropologiem, afrykanistą, dyplomatą. Tytuł hrabiom Komorowskim przyznano w Austrii w 1894 r., więc Prezydent ma go.

Centralny budynek dworu hrabiów Komorowskich był drewniany, budowany mniej więcej w 1700 roku i wewnętrz zawierał 27 pomieszczeń. W pałacu była bogata biblioteka (około 5000 wydań, w tym starych), nie mało obrazów (prace malarzy polskich H. Vaisenhofa, A. Riomera, V. Śledzińskiego i innych artystów), wspariałe meble.

соснами, покоится прадед Президента, которому по просьбе Бронислава Коморовского была построена часовенка с записью „Зигмунт Коморовский из Каволишек (1865-1920)“.

Интересно, что сейчас жители Каволишкиса славится в республике украшением рождественских ёлок, а вспоминая конфетную и кондитерскую фабрику, планирует опять этим заняться.

ФУНКЦИОНИРУЮЩЕЕ ПОМЕСТЬЕ ПОЛЯКОВ РОЗЕНОВ В ГАЧИОНИСЕ

В 2007 г. Бронислав Коморовский, рассказывая о своей вотчине, упомянул, что единственное функционирующее польское

Gacionių dvaro rūmai XXa. pradžioje.
Dwór w Gaczionisie na początku XX wieku.
Дворец Гачионского поместья в начале XX века.

funkcjonujantį lenkų dvarą rado Rokiškio krašte, Gačionyse.

Gačionių kaimas yra Rokiškio rajone, 4 km į šiaurę nuo Jūžintų. Gačionių dvarą baronai Rozenai valdė apie tris šimtmečius. Pirmoji Rozenų sodyba neišliko. Dabartiniai neoklasicistiniai mediniai dvaro rūmai buvo pastatyti 1870 metais pagal inžinieriaus Jano Rozeno projektą. 1894 metais buvo pakeistas portikas, pašalinta mansarda. Pastatas tapo paprastesnis, elegantiškesnis.

Centrinę rūmų dalį užėmė holas, kuriamo stovėjo marmurinis židinys. Du sodo pusėje esantys kambariai buvo saloniniai. Didžiojo valgomojo ir salonų sienos buvo apkaltos paneliais. Reprezentacines patalpas puošė tamsaus ir šviesaus ažuolo parketo

Przy pałacu dworu na powierzchni jednego hektara rozciągał się park i sad, budowle folwarku.

Obecnie w Kawoliszkach została kuchnia fabryki cukerniczej hrabiów i jeszcze jeden budynek, stara aleja lipowa, staw. Na pięknym wzgórzu, pod starymi sosnami, spoczywa pradziadek Prezydenta, któremu na zamówienie B. Komorowskiego w 1994 r. wybudowano słup kapliczny z napisem „Zygmunt Komorowski z Kowaliszek (1865-1920)“.

Interesującym jest to, że mieszkańcy Kawoliszek słyną w republike swoim bożenarodzeniowym upiększeniem choinek, a wspominając fabrykę cukerniczą hrabiów, są zamiary produkcji podobnych wyrobów.

поместье в Литве он нашел в Рокишском крае, в Гачионисе.

Село Гачионис находится в Рокишском районе, 4 км на север от Южинтай. Три столетия здесь проживали бароны Розены, первая усадьба которых не сохранилась. В 1870 году по проекту инженера Яна Розена в стиле неоклассицизма был построен деревянный дворец. В 1894 г. хозяева поменяли портик и убрали мансарду. Здание стало более элегантным.

Центральную часть дворца занимало репрезентативное помещение, где стоял мраморный камин; пол украшало сочетание светлого и темного дубового паркета, создающее квадратный орнамент. Деревянный потолок так же был

*Rekonstruoti Gačionių dvaro rūmai. 2009 m.
Odrestaurowana rezydencja w Gachionise. 2009 r.
Реконструированная усадьба в Гачионисе. 2009 г.*

derinys, sudarantis kvadratinę ornamentą. Svetainės medinės lubos taip pat buvo sudėliotos kvadratais.

Senieji dvaro baldai ir meno vertybės ypač nukentėjo pirmojo pasauliniuo karo metais. Taip atsitiko ir su Justino Rozeno surinkta apie 2000 tomų biblioteka, kurioje vyravo knygos prancūzų kalba.

Gačionių parkas, suplanuotas pagal seniasias lenkiškas tradicijas, užémė apie 4 hektarų plotą. Jame dominavo išpūdinga dviejų kilometrų liepų alėja, šalia tyvuliamo 26 hektarų dydžio Gačionių ežeras.

Sovietmečiu, kaip ir daugelis dvaro rūmų Lietuvoje, taip ir Gačionių dvaras buvo smarkiai „nugyventas“. Po Nepriklausomybės atkūrimo 1990 metais Gačionių dvaro rūmus susigra-

FUNKCJONUJĄCY POLSKI DWÓR W GACZIONISIE

W 2007 r. Bronisław Komorowski, opowiadając o swoim patrymonium wspominał, że jedyny funkcjonujący polski dwór znalezł w Kraju Rokiskim, w Gaczioniach (Gačioniai).

Wieś Gaczione (Gačioniai) jest położona w Rejonie Rokiskim, 4 km na północ od Južinty (Južintai). Dworem w Gaczioniach baronowie Rozenowie rządzili przez trzysta lat. Pierwszej siedziby Rozenów nie zostało. Obecny neoklasycystyczny dwór pałacu został wybudowany w 1870 roku na podstawie projektu inżyniera Jana Rozena. W 1894 roku zmieniono portyk, usunięto mansardę. Budynek stał się bardziej prosty, elegancki.

Centralną część pałacu zajmowała

сложен квадратами.

Старая мебель дворца и художественные ценности особенно пострадали во время первой мировой войны. То же случилось и с библиотекой, в которой было около 2000 изданий.

Парк поместья, спроектирован в лучших старинных польских традициях, занимал 4 гектара. В нем доминировала двухкилометровая липовая аллея. Рядом было озеро, занимающее 26 гектаров.

Как и многие поместья в Литве, так и поместье Розенов особенно пострадало в советское время. После восстановления Независимости в 1990 г., поместье было возвращено барону Розену, убежавшему из советских лагерей в Польшу, и

Gacjonių dvaro interjeras.
Wnętrze pałac w Gaczionisie.
Интерьер поместье в Гаченисе.

žino Lietuvos pilietybę išsaugojęs baronas Antonas Rozenas, kuris, pabėgęs iš sovietinių lagerių, gyveno Lenkijoje. XXI amžiaus pradžioje A.Rozenas šį dvarą padovanojo savo sūnui Piotrui. Po didelių atkuriamujių darbų, vienas gražiausių ir stilingiausių naujojo klasicizmo stiliums medinių pastatų Lietuvoje, atgijo. Atkurtos ne tik statinio išorės detalės, bet ir išsau-gota vidaus autentika. Restauruotos senosios lubos, dalis grindų. Tai vienintelis išlikęs medinis dvaras Rokiškio krašte.

Sutvarkytas ir didžiulis parkas, iš kurio atsiveria vaizdas į ežerą. Išvalyti tvenkiniai, vėl suformuoti gėlynai.

Svetingi šeimininkai, paprastai čia leidžiantys savo vasaras, ne tik nuoširdžiai bendrauja su besido-

sala, w której stał marmurowy kominek. Dwa pokoje, położone po stronie sadu, były salonowe. Ściany dużego pokoju jadalnego i salonu były obite boazerią. Pomieszczenia reprezentacyjne upiększała kombinacja parkietu z ciemnego i jasnego dębu, tworząca kwadratowy ornament. Drewniany sufit pokoju gościnnego także wyłożono kwadratami.

Stare meble dworu i wartości sztuki szczególnie ucierpiały w latach pierwszej wojny światowej. To samo stało się i z biblioteką, która zawierała około 2000 tomów, zebraną przez Justyna Rozena, w której przeważały książki w języku francuskim.

Park w Gacjoniach (Gacjoniai), zaplanowany zgodnie z dawnymi polskimi tradycjami, zajmował

сохранившему гражданство Литвы. В начале XXI века А.Розен поместье подарил сыну Пётру, который восстановил и дворец и парк. Сейчас это - единственное сохранившееся деревянное поместье в Рокишкском краю. Приведен в порядок парк, вычищены пруды, восстановлены цветники.

Гостеприимные хозяева обычно здесь живут летом, охотно общаются с туристами и раз в году собирают династию, проживающую в Швеции, Германии, Мексике, Бразилии, Франции, Северной Америке, Польше, Латвии.

Piotras ir Eugenija Rozenai su vaikais Stanislovu, Antonu ir Halina. XX a.pradžia.

Piotr i Eugene Rozen z dziećmi Stanisław, Antoni i Halina. Początek XX wieku.

Пётр и Евгения Розены с детьми Станиславом, Антоном и Галиной. Начало XX века.

minčiais dvarų istorija, bet ir rengia po Švediją, Vokietiją, Meksiką, Braziliją, Šiaurės Ameriką, Prancūziją, Lenkiją, Latviją išplitusios dinastijos (beje, leidžiančios savo giminės mėnesinių žurnalų!) susitikimus.

APIE KITUS LENKIŠKUS PĒDSAKUS

Rokiškio krašte gimė ir gyveno nemažai lenkų kilmės dvarininkų. Panemunėlio dvaro savininkai giminavosi su Jendzejevičiais, kurių atstovas buvo vedęs Frideriko Šopeno seserį Liudviką. Taip Panemunėlio dvare buvo atsidūręs garsaus kompozitoriaus meniškas kelioninis sekretėras, rašymo priemonė, knyga su autografu. Deja, iki mūsų dienų šios relikvijos neišliko...

powierzchnię około 4 hektarów. Dominowała w nim imponująca dwukilometrowa aleja lipowa, obok falowało jezioro Gaczonis (Gačioniai) o wielkości 26 hektarów.

W czasach sowieckich, jak i większość pałaców dworskich na Litwie, tak i dwór w Gaczoniach został mocno „zrujnowany“. Po odzyskaniu Niepodległości w 1990 roku pałac dworski w Gaczonisie odzyskał baron Antoni Rozen, który zachował obywatelstwo Litwy, i który po ucieczce z obozów sowieckich, mieszkał w Polsce. Na początku XXI wieku A. Rozen ten dwór oddał w prezencie swojemu synowi Piotrowi. Po wielu pracach odnowieniowych, jeden z najpiękniejszych i stylowych drewnianych budynków nowego klasycyzmu na Litwie odżył.

ДРУГИЕ ФАКТЫ О СВЯЗЯХ С ПОЛЬШЕЙ

– В Рокишском краю родились и проживали немало помещиков – поляков. Хозяева Панемунельского поместья родились с Ендзевичами, представитель которых был мужем сестры Фридрика Шопена. В упомянутом поместье находился дорожный секретер, письменная принадлежность известнейшего композитора, книга с его автографом...

* * *

– Хозяевами Южнтайского и Тарнавского поместьй были Вайсенгофы. Представитель этой семьи Йозеф Вайсенгоф (1860-1932) был писателем, поэтом, критиком, эстетом. С 1891 года проживал в

*Baronų Rozenų dinastijos sambūris Gačionyse 2009 m.
Baron Rosen rodziny gromadzenie w Gaczanach. 2009 r.
Слет династии Розенов в поместьи. 2009 г.*

* * *

Jūžintų ir Tarnavo dvarų savininkais buvo Vaizenhofai. Šios giminės atstovas Jozefas Vaizenhofas (1860-1932) buvo rašytojas, poetas, kritikas, estetas. Nuo 1891 m. gyveno Lenkijoje, buvo „Varšuvos bibliotekos“ (pradėdant 1896 m.) redaktoriumi. Jo geriausiamė romane „Sabalas ir panelė“ (1912 m.) aprašoma ir Rokiškio krašto, tame tarpe Gačionių apylinkių gamta...

* * *

Yra žinoma, kad pas Rokiškio grafus viešėdavęs žinomas Europoje pianistas, Varšuvos konservatorijos rektorius Ignacas Paderevskis...

* * *

10 km į pietvakarius nuo Rokiškio, Nemunėlio dešiniajame krante stovi Panemunėlio Šv. Juozapo Globos baž-

Odtworzono nie tylko zewnętrzne detale budowli, lecz i zachowano autentykę wnętrza. Odrestaurowano stare sufity, część podłogi. To jedyny pozostały drewniany dwór w Kraju Rokiskim.

Uporządkowano i ogromny park, z którego otwiera się widok na jezioro. Wyczyszczono stawy, znów ukształtowano kwietniki.

Gościnni gospodarze zazwyczaj spędzający tu lato, nie tylko serdecznie obcują z interesującymi się historią dworu, lecz organizują spotkania dynastii, która rozproszyła się po Szwecji, Niemczech, Meksyku, Brazylii, Ameryce Północnej, Francji, Polsce, Łotwie (poza tym, wydającej miesięcznik swojej dynastii!).

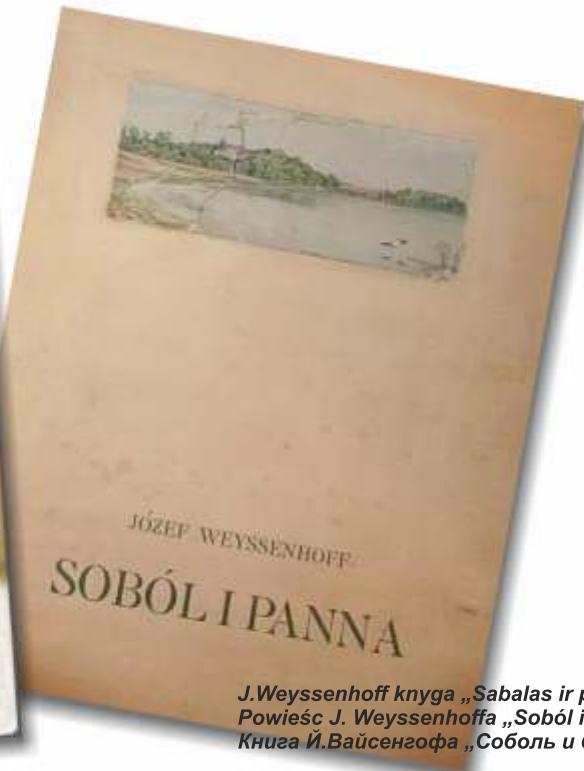
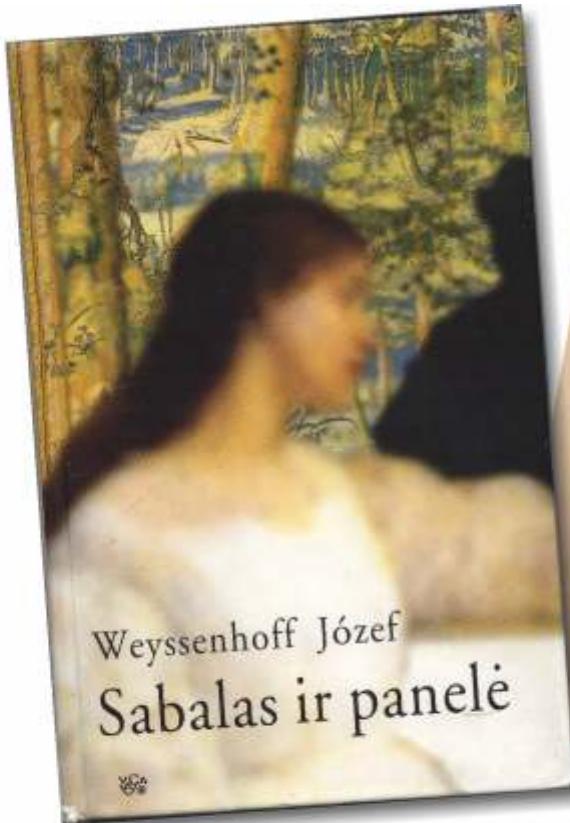
Польше, с 1896 года был редактором «Варшавской библиотеки». В его лучшем романе «Соболь и барыня» (1912 г.) описывается Гачионишская и Рокишская природа...

* * *

– Известно, что у Рокишских графов гостили известный пианист, ректор Варшавской консерватории Игнац Падеревский...

* * *

– В 1975 г., когда строили нефтепровод „Новополоцк – Мажайкяй“, в г. Рокишкисе был построен и специальный городок, в котором проживали строители из Польши. Они охотно общались с жителями города, посещали мероприятия, интересные места ...

nyčia, baigtą statyti 1911 m. Neiprastas ir originalus yra 52 m. aukščio bažnyčios bokštas, kuris simbolizuoja Lietuvos ir Lenkijos uniją.

* * *

1998 metais užsimezgė Rokiškio rajono ir Lenkijos Respublikos Pabianicės miesto draugystė, kuri teisiasi iki šiol. Keičiamasi oficialiomis delegacijomis, moksleivių grupėmis, yra vykę kultūros dienos, draugiškos merginų krepšinio komandų varžybos...

* * *

Rokiškio miesto kultūros įstaigas geri ryšiai sieja su Lenkijos kultūros institutu Vilniuje, todėl iš Lenkijos neretai sulaukiama įvairių parodų, diplomatų...

O INNYCH ŚLADACH POLSKICH

W Kraju Rokiskim urodziło się i mieszkało niemało dziedziców polskiego pochodzenia. Właściciele dworu w miasteczku Panemunėlis bratali się z Jędrzejewiczami, których przedstawiciel był żonaty na siostrze Fryderyka Szopena, Ludwice. Także do dworu w miasteczku Panemunėlis trafiła artystyczna podróżna sekretarza, środek do pisania, książka z autografiem słynnego kompozytora. Niestety, do dni dzisiejszych relikwie nie przetrwały...

* * *

Właścicielami dworów w Jużyntach (Jūžintai) i Tarnawie byli Weyssenhoffowie. Przedstawiciel tego rodu Józef Weyssenhoff (1860-1932) był pisarzem, poetą, krytykiem, estetą. Od

J. Weyssenhoff knyga „*Sabalas ir panelė*“
Powieść J. Weyssenhoffa „*Soból i panna*“
Книга Й. Вайсенгофа „Соболь и барыняка“

* * *

– В 1998 г. началась дружба между Рокишкским районом и городом Пабианице. Происходит обмен официальными делегациями, группами школьников, проходили дни культуры, дружественные соревнования баскетбольных команд...

* * *

– Учреждения культуры г. Рокишкиса поддерживают хорошие связи с институтом культуры Польши, по этому приезжают дипломаты, экспонируются польские выставки ...

1891 r. mieszkał w Polsce, był redaktorem „Biblioteki Warszawskiej“ (zaczynając od 1896 r.). W jego najlepszej powieści „Soból i panna“ (1912 r.) opisano przyrodę Kraju Rokiskiego, w tym okolic Gaczonów (Gačioniai).

Wiadome jest, że u hrabiów Riokiskich gościł znany w Europie pianista, rektor Konserwatorium Warszawskiego, Ignacy Paderewski...

* * *

10 km na południowy zachód od Rokiszek, na prawym brzegu Nemenka stoi kościół św. Józefa Opiekuna w miasteczku Panemunėlis, którego budowę zakończono w 1911 r. Niezwykła i oryginalna jest wieża kościoła o wysokości 52 r., która symbolizuje Unię Litwy i Polski.

* * *

W 1998 roku zawiązała się przyjaźń pomiędzy Rejonem Rokiskim i miastem Rzeczypospolitej Polskiej Fabianice, która trwa dotychczas. Trwa wymiana oficjalnych delegacji, grup naukowych, odbywały się dni kultury, przyjacielskie zawody dziewczęcych drużyn koszykarskich...

* * *

Urzędy kulturalne miasta Rokiszek łączą dobre stosunki z Instytutem Kultury Polskiej w Wilnie, dlatego często z Polski przywożone są różnorodne wystawy, przyjeżdżają dyplomaci...

Panaudota literatūra:

1. R.Aftanazy. Materiały do dziejów rezydencji. T. IV A. Varšuva, 1987.
2. P.Blaževičius. Video filmo „Rokiškis ir Lenkija“scenarius.1999 m. Asmeninis archyvas.
3. P.Blaževičius. Kavoliškis. Rokiškis, 2007.
4. P.Blaževičius. Rokiškio krašto bažnyčios. Vilniu, 1995.
5. „Gimtasis Rokiškis“. 1999-04-14. N.Šniokienės straipsnis“Pšezdzieckiai. Krašto istorija“.
6. „Gimtasis Rokiškis“. 2002-09-21. A.Minkevičienės straipsnis“Atgija naujam gyvenimui Gačionių dvaras“.
7. „Gimtasis Rokiškis“. 2009-08-08. A.Minkevičienės straipsnis“Gačionių dvare - Garsiosios didikų dinastijos sambūris“ .
8. A.Lapinskas. Straipsnis „Lietuviškasis Lenkijos prezidentas“. www.delfi.lt, 2010-07-05.
9. Rokiškio krašto muziejaus archyvas. Byla Nr.70(1). Medžiaga apie grafus Pšezdzieckius.
10. Rokiškio krašto muziejaus archyvas.Byla Nr.70(2). Medžiaga apie Gačioniu ir Kavoliškio dvarus.
11. J.Weyssenhoff.Sabalas ir panelė. Vilnius, 2006 m.

Wykorzystana literatura:

1. R. Aftanazy. Materiały do dziejów rezydencji .T.IV A. Warszawa, 1987.
2. P. Blaževičius. Scenariusz filmu „Rokiszki I Polska“. 1999 r. Prywaten archiwum.
3. P. Blaževičius. Kavoliškis. Rokiškis, 2007.
4. P. Blaževičius. Rokiškio krašto bažnyčios. Wilno, 1995.
5. „Gimtasis Rokiškis“. 1999-04-14. Artykuł N.Šniokienė “Pšezdzieckiai. Krašto istorija“.
6. „Gimtasis Rokiškis“. 2002-09-21. Artykuł A. Minkevičienė “Atgija naujam gyvenimui Gačionių dvaras“.
7. „Gimtasis Rokiškis“. 2009-08-08. Artykuł A.Minkevičienė “Gačionių dvare - Garsiosios didikų dinastijos sambūris“ .
8. A.Lapinskas. Artykuł „Lietuviškasis Lenkijos prezidentas“. www.delfi.lt, 2010-07-05.
9. Archiwum muzeum Kraju Rokiskiego. Dzieło Nr 70 (1). Materiały o hrabiach Przeździńskich.
10. Archiwum muzeum Kraju Rokiskiego. Dzieło Nr 70 (2). Materiały o dworach w Gaczcniach i Kawoliszkach.
11. J.Weyssenhoff. Soból i panna. Wilno, 2006 m.

LEIDINIO AUTORIUS
Petras Blaževičius

LEIDĖJAS
VšĮ Rokiškio turizmo informacijos centras

VERTĖ
UAB "Naujasis žodis"

NUOTRAUKOS
VšĮ Rokiškio TIC archyvo
UAB „Gimtasis Rokiškis“ archyvo
Rokiškio krašto muziejaus archyvo
www.miestai.net
Žygimanto Jasiulionio ir
Evaldo Černiausko archyvo

Tiražas
1000 egz.

**TURIZMO INFORMACIJOS BEI KELIONIŲ
ORGANIZAVIMO KLAUSIMAISS KREIPKITĖS:**

**INFORMACJE TURYSTYKA I ORGANIZACJA
PODROŻY BYĆ KIEROWANE DO:**

**ПО ВОПРОСАМ ТУРЕСТИЧЕСКОЙ ИНФОРМАЦИИ И
ОРГАНИЗАЦИИ ЭКСКУРСИЙ ОБРАЩАЙТЕСЬ:**

VšĮ Rokiškio turizmo informacijos centras –
Nepriklausomybės a.8, Rokiškis.
Tel.: +370 458 510 44, +370 616 07156.

El. p.: info@rokiskiotic.lt
keliones@rokiskiotic.lt
www.rokiskiotic.lt

